

My personal story

R: In the school at a young age I was very boyish because I used to play football, I used to go camping, I climbed fences, I used to go everywhere... Boys had always been in my company, not girls. I had shared one school desk with a boy for a long time. My first love, in the third grade... I was in love with my school desk friend. In short, I was more like a boy because boys were freer and less constrained. And yet nobody [the respondent by saying nobody means girls and women] in the village had worn trousers, but I was already wearing it because I had to play football. I have had glasses from the fifth grade and they hindered my playing, so, I always used to put them aside when I was playing. In short, honestly, femininity could have not been found in me. Maybe because of that, I am not sure; I used to dream about the motherhood in my childhood. But even in my childhood, there was no smell of maternity whatsoever. And just later on, I started to realize the qualities of a woman in me and the motherhood. When my beloved, my future husband, in one letter wrote (he used to write me letters when he was serving in the army): 'Do you want to have my children?' So, then I wrote him back that I had not dreamed about the children, but I thought that our children would be very beautiful. Then somehow I have started to realize that I would have to become a mother.

R: Before our marriage, my and my future husband's relationship had lasted for eight years. We had not had the love relationship [sexual relations/intercourse]. Also, my future husband, in the very beginning of our relationship, challenged me. I remember we even did not kiss, even then when I was eighteen years old. We used to sit on the stairs in front of my family house (I did not let him in my house) and he leaned towards me and asked (he lived eighteen kilometers away from me, so, he used to come over with his bike when I was back from my studies in the capital city). And he asked: "Do you know what is the greatest value for a girl?" I started to think: being a good housewife, being neat, not to mention being beautiful, of course. However, I had not succeeded in guessing the right answer. And then he embraced me so strongly and cuddled and said – 'virginity'. This was for me... First of all, I felt shame that I could not say this first, secondly, that this man thinks this way. Up until now this [virginity] is the greatest value for me and I keep telling this to my children. My grandson is in a relationship now, has a girlfriend. And I always say him: 'You know how it was when your grandfather said this to me?' Of course, other times - other children.

(...)

R: First of all, you know, femininity and the fact that the biggest gift of being born a woman is that I can be a mother. I possess that from a young age, I dreamed about the kids. And when I was little... In the countryside, during the post-war years... I was born in the post-war years, in 1947. I did not have any dolls... I lived far away in the country side where the house had a dirty floor. There was no electricity, as in most places in the village at that time. I used to make my dolls from straws and rags – they were my children. And when we let the cows graze in the fields in the summer, there were these plants, linen. And this linen... You can uproot them very nicely. And you can form everything from them. Yes, I made my kids from linen. This way, I used to make my dolls-children. The fact that I am a woman has given me a feeling of maternity, matrimony and has influenced that I have become a mother. Right after the marriage, my daughter was born, and after a year and four months - my son. And my body was so arranged, apparently, and was ready for motherhood that is why my feelings of motherhood were so strong. But the kids were born too 'densely' [one after another]. We had lived very modestly, poorly and had a bad diet. All our efforts were devoted to the work and studies. I ate very little. That is the reason I had become weak through these two pregnancies. And when I was expecting my third child, doctors advised to choose between the mother and child. I would have had four children altogether. This is my biggest grievance in life that I could not give birth to children as much as I wanted. Due to health problems at the time, but then I had lacked the faith in God. And I, if I had had the faith in God... But He was distant to me, I had a formal faith. But if I had had faith, if He had allowed me to get pregnant, he would have allowed giving birth to the babies. It was my biggest weakness of my entire life and the biggest grievance, I do not have any other regrets...Just that that I have not given a birth to other two children. And now my daughter is continuing my desire. She has three [children] now, but she plans on having five. But it is also the issue of age, she is forty-two. She has started to give birth when she was over thirty already. She got married when she was thirty. She thinks that the greatest happiness is to be a mother. I watched as she brings up her children. She has inherited my maternal feelings. My femininity is like the embodiment of motherhood.

I: What was your husband's role in bringing up the children?

(...)

R: Our relationship, we were the first ones to each other [refers to sexual relations]. As we fell in love with each other...We got married after eight years of our relationship. All the time we were faithful to each other. He also wanted to have children and he loved our children very much. However, the difficult life circumstances have occurred. We had a strong relationship, big love to each other... Respect...Later, he felt sick - the disease of alcohol, alcoholism. Because his family had roots in the alcoholism and, although he did not drink at a young age, he began to progress, because he worked for the Russian team at the factory and used to drink every day at work. And it [alcoholism], without even noticing, sucked him in, absorbed him... Due to this, the rest of our life was very difficult, but it ...

(...)

R: ... He always respected me very much. And we were in an agreement that if he came back drunk, then he did not make any claims to me as a woman [no sexual intercourse]. He always kept this respect, even during the most difficult times. Later on he passed away, he had a stroke, he had a very high blood pressure, and he died young, 45-years-old.

I raised the children mostly on my own, as he used to work from six in the morning till twelve in the evening, and he used to come back very late. He used to leave early in the morning and returned late at night and he was able to be with the children only in the weekends, but when the children were little, they attended the Sunday nursery school, because I was studying in Leningrad, St. Petersburg, the Institute of Culture at that time.

Lithuanian

I: Gal pradėkim nuo pirmos Jūsų istorijos, kurioje Jūsų nuomone moteriškumas turėjo reikšmės įvykių klostymuisi ar šiaip apskritai kokios reikšmės?

R: Pirmiausia, žinot, moteriškumas, tai, kad man didžiausia dovana jog moterim gimiau, kad aš pati galiu būti mama ir, kad aš pati nuo pat mažens svajojau apie tai, kad turėsiu vaikų. Ir kai dar buvau mažytė, o kaime, pokario metais... Aš gimiau pokario metais, 1947 metais. Neturėjom nė vienos lėlės, gyvenom atokiai, vienkiemy, kur troba buvo asla. Nebuvo elektros, kaip ir daug kur kaime tuo metu. Tai aš pasidarydavau iš šiaudukų, susirišdavau skuduriukais, apraišiodavau ir būdavo mano vaikai. Pasidarius tokias lėlytes. O kada ganydavom karves vasarą pievose, tai buvo tokie augaliukai, lineliai. Ir tie lineliai būdavo labai gražiai išsirauna, iš jų gali suformuoti visą. Taip aš pasidarydavau vaikų. Tai viena, kad buvimas moterim davė man tokį motinystės pajutimą, moterystę ir tai, kad aš tapau mama. Ir tuoj pat ištekėjus gimė ir dukra, taip pat po metų ir keturių mėnesių – sūnus. Ir mano organizmas buvo taip sutvarkytas, matyt, ir paruoštas motinystei, dėl to mano ir tie jausmai tokie motinystės buvo stiprūs. Bet vaikučiai buvo per tankiai. O gyvenom labai kukliai, skurdžiai tiesiog, labai mityba buvo silpna. Viskas buvo atsiduota darbui, labai ir studijoms, ir pati labai mažai valgiau, dėl to nusilpau per tuos du nėštumus. Ir kada laukiausi jau trečiojo, gydytojai patarė, kad gimdyvė arba vaikas. Tai vat tai būčiau išvis turėjusi keturis vaikus. Tai vat čia mano didžiausia gyvenimo nuoskauda, kad aš negalėjau pagimdyti vaikų tiek, kiek aš norėjau. Dėl sveikatos stovio tuo metu, bet iš tiktųjų man tuo metu trūko tikėjimo Dievu. Ir aš, jeigu būčiau tikėjusi Dievu, jis man buvo tolimas, buvo formalus tas tikėjimas. Bet jei būčiau juo tikėjusi, tai jeigu jis davė, leido užsimegzti tam vaikeliui, tai jis būtų leidęs ir man gyventi, ir tą vaikelį pagimdyti, bet tuo metu tai buvo mano minusas didžiausias ir viso mano gyvenimo pati didžiausia nuoskauda, didesnių neturiu, kad aš nepagimdžiau dar tų dviejų vaikų. O mano dabar už tai dukra tęsia mano norą ir dabar turi tris, o šiaip nori penkių, bet tai irgi jos amžius jau keturiasdešimt du, pradėjo gimdyti kai jai buvo jau virš trisdešimties, nes ištekėjo trisdešimties ir galvojo, kad didžiausia laimė - būti motina. Žiūriu kaip jinai augina, kaip jinai ką, tai joje ir atsiliepė tie mano jausmai. Tai vat tas moteriškumas man kaip motinystės įsikūnijimas, aš nematau kitų kažkokio ypatingo.

I: O, tarkim, kokia Jūsų vyro rolė buvo auginant vaikus, irgi apie tai galim pakalbėti, apie lyčių vaidmenis?

R: Mano vyras iš dešimties vaikų šeimos. Jų šeimoje gimė trylika. Ir tiktai, kad po to jau maži mirė vieni, tiktai gimę mirė. Tėveliai abu paprasti kaimo žmonės. Netgi tėvelis su negalia jau buvo, bet siuvėjas, už tai turėjo darbą sėdimą. O mamytė tikra mama buvo. Labai fiziškai sveikus ir stiprius visus pagimdė ir vyras taip pat buvo stiprus, sveikas. Mūsų draugystė, mes vienas kitam patys pirmieji, kaip pamilom vienas kitą, taip ir apšvedėm po aštuonerių metų draugystės, visą laiką buvom vienas kitam ištikimi. Tačiau irgi jis labai norėjo vaikų ir kaip tai labai tuos vaikus mylėjo. Tačiau gyvenime aplinkybės susiklostė sudėtingai. Didelė draugystė, didelė meilė ir labai vienas kitam... Ten tokia pagarba. Vėliau jis susirgo alkoholio liga, alkoholizmu, kadangi jo giminėje buvo šaknys to alkoholizmo ir nors jis jaunystėj negėrė, jinau pradėjo progresuoti, nes jis dirbo rusų kolektyve gamykloje ir kasdieną darbe išgerdavo. Ir tas kasdien nepastebimai įsiurbė, įtraukė į tą, dėl to tolimesnis gyvenimas buvo labai sudėtingas, bet jis...

I: O vaikai buvo maži?

R: Vaikai, kaip sakyti, kol vaikai dar gimė tai dar buvo sveikas ir visad, kaip sakyti, aš tikiuosi, kad ta genetika vaikų ir viskas ir nepersidavė iš senesnių kokių kartų. Bet jis nežiūrint kaip būtų tokioj būklėj, jis visada mane labai gerbė. Ir mes buvom susitarę, kad jeigu jis išgėręs grįš, kada, kad jis prie manęs, kaip moters, nereikš jokių pretenzijų. Visada šitą pagarbą jis išlaikė, iki pačių tų sunkiausių laikų. O mirtis jį ištiko, insultas, jisai buvo labai aukštas kraujospūdis ir jis mirė insultu, jaunas, 45-erių metų.

O vaikus jau labiau teko auginti pačiai, kadangi jo buvo darbas nuo ryto šešių iki vakaro dvylikos ir jis grįždavo vėlai. Išvažiuodavo ryte anksti ir grįždavo vėlai naktį ir tik savaitgaliais galėdavo pabūti su vaikais, bet kol vaikai buvo maži ir jie buvo atiduoti į savaitinį darželį, nes aš tuo metu studijavau Leningrade, Peterburge, kultūros institute.

I: O jūs gyvenot ten?

R: Ne, negyvenau, aš neakivaizdžiai mokiausi. Išvažiuodavau po kelis mėnesius per metus. Tai vaikai lankė savaitinį vaikų darželį ir mano darbas buvo kultūroj, ir pedagoginis būdavo. Labai pririšta prie darbo.

I: O, tarkim, galim pakalbėti apie auklėjimą? Ar jūs pastebėjot, kad jūs su dviem broliais augot, kad jus ,kaip mergaitę, auklėjo gal truputį kitaip? Ar buvo kokių skirtumų?

R: Skirtumas, galbūt, tik tas, kad aš buvau vyriausia šeimoje ir dėl to ant manęs kluvo didžiausių rūpesčių. Mama vis užmesdavo, bet aš buvau nepaklusni labai, nes aš turėjau ir savų rūpesčių daug, dar ir maža būdama, visokių svajonių. Tai aš išbėgdavau, pasistatydavau palapines kažkur tai. Išsikraustydavau gyventi jau šešių - septynių metų. Pabėgdavau iš namų. Turėjau tokių visokių rožinių svajonių ir visada gyvenau kaip pasakoj kokioj. Nors niekada nieko, jokių pasakų knygų nieks mums neskaitė. Jeigu papasakodavo močiutė kokių atsitikimų. Na tokia romantikė. Gal ir mamai buvo sunku mane prispausti prie kokių nors rimtesnių darbų. Visados labai daug skaičiau. Mokykloj visada labai prapuolus buvau, aktyvi. Ir čia būtų labai charakteris mano bjaurus buvo mamos požiūriu, nes buvau neklusni. O brolis vyresnysis, jis visados mamos klausydavo ir jis visados atlikdavo tą, ką aš nepadarydavau. O kitas brolis gimė po penkiolikos metų, po jauniausio brolio, pats mažiausias. Jis buvo pats mylimiausias, bet kai jis gimė, tai mudu su broliu pabėgom iš namų. Tiesiog išvažiavom studijuoti į Vilnių, kol buvom, planavom į Kauną, bet nenorėjom to sūpuot brolio. Pyktelėję buvom ant mamos, kad tokiam senyvam amžiuje. Ir čia va ta istorija, tarsi, būtų ta įdomi tokia, kad kažkaip visi augom nepriklausomai nuo tėvų, labai anksti, nuo 15-16 metų, mes visi vaikai išėjom iš namų. O mažasis brolis netgi mažesnis jis į sporto mokyklą įstojo Panevėžy ir gyveno internate, tai mama turėjo visą laisvę.

I: O jūs pastebit panašumų kaip jūs savo mamos ir tėčio šeimoj augot ir kaip jūs auklėjat savo vaikus? Ką jūs darėt kitaip?

R: Viską dariau kitaip. Mama buvo labai griežta ir labai bausdavo. Pirmiausiai, aš kaip sakiau buvau neklusni, tai, žinoma, visada rykštelių gaudavau. Kasdien, jau kaip aš tai kasdien. Bet ir gaudavau per savo kaltę, nes aš net neverkdavau, kai mane mušdavo. Tai tada mamą imdavo pyktis ir jinai palupdavo mane jau geriau, ir paklupdydavo. Visus klupdė. Ir netgi tą mažąjį brolių mama klupdydavo viešai. Labai dar jis nepasveiksta nuo šito skausmo, nuo to tokio pažeminimo, kad mama jį taip stipriai baudė. Mūsų šeimoj nė vienas nebaudėm vaikų. Gal brolis, tas vyresnysis, gal kažkiek, nes jo vienas sūnus labai padauža, nu tai ten gal jam kokį ir įkrėtę.

I: O jūs neminit tėčio...

R: Tėčio neminiu dėl to, kad labai sudėtinga su tėčiu buvo. Pirmiausia, kai mes buvom gimę, man pusantrų metų, o broliukas tik gimęs, tėvą išvežė į Sibirą ir jam politinė byla buvo sudaryta. Ir mes užaugom iki 6 metų be tėvo. Mes jo nepažinojom. Po to kai tėvas grįžo, tėvai išsikėlė gyventi į Kauną, ieškoti darbo jam reikėjo, nes tremtiniam taigi nedavė to darbo niekur. Labai gavo su mama blaškytis, o mus paliko pas močiutę. Mes ėjom į kaimo mokyklą, pradinę, ir gyvenom be tėvų tris metus. Be tėvų, su močiute. Dėl to ta močiutė mums yra tas šviesos paveikslas. Ir aišku tas laikas, kada motinystės ryšiai su vaikais turėjo stiprėti, tai mes neturėjom čia tų ryšių ir mes pavydėjom mamos tėčiui, kadangi jis grįžo ir mamos mes netekom. Išsivežė, išvažiavo jie darbo ieškoti ir rado mieste darbą, ir mes kaime. Paskui jie mus pasiėmė mus į miestą. Bet po to Kauno Marių kai užliejo Kauno Marias vanduo, mūsiškiai, reiškia, ten nuo Kauno Marių, ten nuo dugnų, ten tų kaimų, čia labai įdomi istorija, bet plati. Jie grįžo vėl gyventi į kaimą ir statėsi namą ir jau gyveno kaime.

I: O, tarkim, tėtis grįžęs buvo geras tėvas?

R: Ne, vat tėtis grįžo kontūzytas, kankintas buvo. Jis grįžo labai nervingas. O mes jo net veido neatsiminėm, gi mažyčiai buvom. Bet jis buvo labai gražus mums vyras: labai tvirtas, labai stipraus sudėjimo, labai gražių bruožų. Ir tas tėvas mums buvo tėvas. Bet tėvas grįžo žiaurokas ir jis skriaudė mamą, kaip pasakyt, ir mušdavo. Akyse nesam matę, tik vieną kartą. Aš jau buvau šešiolikos metų. Iš Vilniau grįžau, jau mokiausi pedagoginėje mokykloje, ir mačiau atvejį kaip tėvas puolė mamą, su peiliu. Aš tą peilį iš jo griebiau. Nesusivokiau toje situacijoje. Tai dar tebeturiu randą ant rankos, čia labai stipriai buvo gyslos perpjautos. Ten tuo metu mama labai spiegė, pamačiusi išsigandusi mano ten tą kraują. Ėjo pro šalį, kaip tik tuo metu važiavo policininkas ir, žodžiu, tėvą suėmė. Pats tuo metu įlėkė į trobą ir jį areštavo ir jis vėl atsidūrė kalėjime už, reiškias, dukros ir mamos... Tai mano irgi vienas iš didžiausių gyvenimo skausmų, kad man teko liudyti prieš tėvą teisme.

I: Bet jūs liudijote?

R: Matai jį paėmė peilį, paėmė tą peilį ir po to jau išsiginti nebuvo galimybės, nes antspaudai buvo ten tie. Galėjau aš ginti ar kaip kitaip pasielgti, bet nebuvo kaip. Žodžiu, jeigu ne aš, ne tas peilis, aišku... Tai tėvas vėl buvo kalėjime, dėl to tėvo mes vėl nematom, tris metus. Bet aš jį lankiau. Mama nelankė, mamai nuo to jau buvo faktiškai skyrybos, bet jie išsiskyrė vėliau, tiktai po mano vestuvių, jau po mano santuokos. Tėvas išėjo pas kitą moterį ir tragiškai žuvo, nuskendo. Bet viduje labai geras buvęs žmogus, labai įdomus, dainininkas, linksmas, kūrybingas, visokių darbų, nors baigęs tik pradinės dvi klases buvo, bet toks labai išminties. Tik labai sužalotas ir nekentė labai tos sovietų valdžios, o kadangi aš buvau ir pionierė, ir komjaunuolė ir visose tose partijose, tai jisai, na, „parsidavėle“ mane vadino. O kadangi nebuvo galima apie tremtį pasakoti niekam kas buvo, kad nesužalotų vaikam gyvenimo, kad neišmestų mūsų iš mokyklų, ten iš aukštųjų, tai nuo žmonių reikėjo slėpti. Nes net žmonės nemėgo šitų tremtinių. Sakydavo "banditai" arba dar ten kažkaip... Tai jisai niekada nepasakojo apie tą Sibirą, tiesiog nekentė tos Rusų valdžios. O kadangi aš tarnavau tai valdžiai ir mano darbas buvo susietas su ideologija, tai jis visada, aš buvau jo atstumta. Nors aš jį labai mylėjau, pergyvenau dėl jo gyvenimo. Esu ir parašiusi ten tokių kūrinėlių apie jį. Ir aš labiau jį gerbiau, labiau negu mamą. Ir galvojau, kad priežastys, kad jis mamą, reiškią, kada muša, tai mama kalta, nes mama labai reikli, labai principinga, pas ją nėra "į dešinę, į kairę", pas ją tik kirviu, va šitai. Ir derybų su ja negali būt. Ir dabar negali būt su mama derybų. Jai 84-eri metai, kaip pasakė, taip šventa. Jeigu ne taip, tai tu neteisi ir ji nesileidžia į jokias diskusijas. Visą gyvenimą buvo tokio charakterio, taip ir išliko. Žodžiu, aišku galėtum sakyti va pavyzdys kaip vyrai ją skriaudė, ją iš tikro skriaudė. Bet jie labai vienas kitą mylėjo, be proto, jie vienas kitam į glėbį įkrisdavo ir primušdavo, ir vėl įkrisdavo, o tėvas mamai ir visokius gardumynus ten veždavo ir sakydavo "vaikai, nelieskit, čia mamos". Visi šitie dalykai parodo tai, kad vyro viršenybė virš moters, tai nebūtinai diskriminacija, kaip čigonas muša iš meilės savo žmoną, taip čia gali būt, pavydas žinoma, nes mama labai graži buvo, o tėvas labai jos pavydėdavo.

I: Kaip suprantu, Jūs papasakojot dvi istorijas: viena labiau apie Jūsų asmeninį gyvenimą, vaikystę, šeimą. O kita apie jūsų karjerą, kaip jūs jos siekėt, kas trukdė, kas padėjo. Dabar apie tą vaikystės ir visos šeimos laikotarpį, tai jisai tęsėsi kažkur nuo 1950 metų iki...

R: Iki 1960-tų metų, kol aštuonmetę mokyklą baigiau.

I: Ir tą vaikystės laikotarpį Jūs įvardintumėt kaip statinę, nekintančią situaciją ar jinau su kismu, keitimosi elementais.

R: Ji labai keitėsi, todėl, kad per tą laiką tris kartus pakeitėm gyvenamąją vietą, buvo kaimas, miestas, vėl kaimas. Per tą laiką ir tris mokyklas pakeičiau. Tėvai kraustėsi, vėl į tą mokyklą, į tą, nauji kolektyvai. Labai kitokie ir tėvų santykiai tarpusavy per tą laiką, neišvengiamai tą laiką gyveno su tėvais tam laikotarpy. Vat kaip tik šitame ir buvo baimė atsiradusi, nes tėvų nesantaiką matėm. Kad ir myli viens kitą, ir niekaip negali gyventi kartu. Vat ta tokia, ne nuolankumas moteriškas, kaip sakiau. O tėvo sugadinta sveikata, nervai ir visiškai jis ugninis žmogus buvo toks kaip ugnis, kaip vulkanas. Aštriai labai. Netik, kad su mama santykiuos, bet ten jau lūždavo kaulai ką jis į glėbį pagriebdavo. Išgėręs visad eidavo peštynių ir būtinai susimušt reikėdavo. Tokio kraujo žmogus buvo. O mums labai daug pergyvenimų vaikams, čia dar neturėjom mažojo broliuko, čia mes abu su broliu. Tada mano veikla buvo labai atiduota mokyklai. Va kur aštuonmetė mokykla. Nuo ryto kai išeidavai, tai tik vakare ir grįždavau, tai visas tas visuomeninis gyvenimas, tik parlėkdavom gal tik pavalgyti.

I: O jūs vaikystę atsimenate su teigiamais jausmais ar labiau neigiamais?

R: Tik su teigiamais, tik su teigiamais. Manau, tik šeimos pergyvenimai tie tik kad buvo. O toliau viskas buvo mano kūryba. Man atrodė, kad kaip aš noriu, taip aš ir gyvenu. Pasiėkdavau ko man reikdavo visados.

I: O jūs vaikystėj jautėtės, kad turite asmeninę kontrolę, kažką tai pakeist, ar tiesiog viskas buvo nuleista iš viršaus ir jus varžydavo?

R: Ne, manau, kad niekas manęs niekada nevaržė. Tikrai pati nusprėsdavau ką ir kaip daryt nuo pat mažens. Kaip jau sakiau, kad neklusni buvau ir gaudavau lupti, bet tas lupimas man ten, kaip sakau, neišmušė. Mama sako, kad tave tik grabas ištaisys. Pas mamą paklaustumėt, tai apie mane papasakotų, tai jinai pasakytų labai gražiai.

I: Toj jūsų istorijoje lytiškumo aspektas, tai, kas jūs moteris, didelį vaidmenį žaidė ar kokie kiti aspektai labiau svarbūs?

R: Mokyklinė jaunystė aš buvau labai berniukiška, nes aš žaidžiau futbolą, turistė buvau, karsčiausi tvorom, lipau, ėjau visur kur tik... Visada mano kompanija būdavo vien berniukai, ne mergaitės. Ir sėdėjau mokykloje suole ilgą laiką su berniuku. Ir pirma mano meilė, trečioje klasėje, buvau įsimylėjus savo suolo draugą, berniuką. Žodžiu, aš buvau daugiau su berniukais, todėl, kad jie buvo laisvesni, mažiau varžomi. Ir dar kaime niekas kelnėmis neavėjo, o aš jau avėjau, nes man reikėjo futbolą žaisti. Man trukdydavo labai akiniai, nes aš nuo penktos klasės, tai aš jau tuos akinius pasidėdavau ir eidavau žaisti. Žodžiu, buvau, kaip pasakyt, moteriškumo nerasta. Galbūt dėl to, kad, net ir nežinau, aš vis svajojau apie tą motinystę vaikystėje. Bet čia dar tos motinystės nė kvapo, o po to pradėjau labai savy suvokti, galbūt kaip moterį ir tą motinystę, kada mano mylimasis, mano vyras tapęs, viename laiške paklausė (rašydamas, jis jau kariuomenėje tarnavo): "Ar tu nori turėti nuo manęs vaikų?". Tai kada aš parašiau, kad aš dar nesvajojau apie vaikus, bet manau, kad mūsų vaikai būtų gražūs. Tada kažkaip pradėjau suprasti, jog man teks būti ir mama. Mes iki santuokos, aštuonis metus išdraugavę, vis gi neturėjome tų meilės santykių. Taip pat, iš vyro išplaukė man, tarsi, užduotis labai svarbi, draugystės pradžioj. Prisimenu dar nesibučiuodavom dar net tada, bet man jau buvo aštuoniolika metų. Sėdėjome ant laiptukų namuose ir jis manęs paklausė, taip palinkęs, nes į kambarį dar neįleisdavau. Jis gyveno tai toliau, už aštuoniolikos kilometrų, su dviračiu atvažiuodavo, aš grįždavau iš Vilniaus, iš studijų, jis atvažiuodavo. Ir jisai paklausė: "Ar žinai, kas merginai yra didžiausia vertybė?". Pradėjau galvoti: šeimininkiškumas, tvarkingumas, apie gražumą ten nekalbu, bet apie tokias savybes ir nepataikau. Ir jis tada taip stipriai mane prie savęs pritraukė ir pasakė - "nekaltybė". Tai man toksai buvo... Pirmiausia, gėda, kad aš negalėjau pirma šito pasakyti. Antra, kad vyras šitaip mąsto ir lyg po šiai dienai man tas yra vertybė didžiausia ir savo vaikam pasakojau. Ir va dabar anūkas jau draugauja, panelę turi, ir aš jam jau sakau, žinai, kaip buvo, kad senelis tai šitaip sakė. Aišku, kiti laikai - kiti vaikai. Man tas moteriškumas, ta moterystė labai gili buvo, labai daug skaičiau knygų, labai daug skaičiau ir ypatingai didelį įspūdį paliko „Ditė - žmogaus kūdikis“. Yra tokia storulė knyga, jeigu rasi, paskaitykit, neprisimenu autoriaus, bet pavadinimą matau net užrašytą: "Ditė - žmogaus kūdikis". Ten būtent apie mergaitę, kuri per visą brendimą, per visą gyvenimą, net ten jos tas susirgimas moteriškom ligom labai aprašytas, nes pavyzdžiui, man niekas nepapasakojo apie tai. O kai aš paplūdau krauju, ten ausdama staklėse sėdėdama (mokėjau jau gerai austi, jau mokiaus, močiutė išmokė), tai va nubėgau pas močiutę. Ir močiutė paguodė. Verkdama, kas čia, mat, kad jau mirsiu. Tai vat ten toje knygoje, tiek moters paveikslas atskleistas, kažkas nepaprasto. Pakui Dreizerio knygą labai skaitydavau, tai va mačiau tą jau kitą moterį, jau meilės atėjo ten ta aistra, meilė. Labai knygos formavo mano požiūrį ir į gyvenimą, ir į moteriškumą, santykius, meilę. Tai va knyga, knyga, knyga tūkstantį kartu akis praradau, bet naktys visos atiduotos knygoms.

I: Ar jūs manot, kad jūsų vaikystės istorija yra stereotipinė ar labiau tokia...

R: Visiškai ne stereotipinė. Tikrai ne stereotipinė.

I: Ir jūsų nuomone, jūsų vaikystės rezultatas yra neigiamas ar teigiamas?

R: Na manau, kad teigiamas greičiausiai dėl to, kad užsigrūdinimą man didelį davė. Todėl, kad labai daug išgyvenimų gi buvo ir viską savyje labai matuodavau: mamos santykius ir tėvo aplinkoj. Visad būdavau žmonių sūkury, visada pas mane ateidavo draugės, apie savo šeimos santykius. Ir aš jau turėdavau kaip išėjusi tą šeimos kokią mokyklą, jom patarti, nes aš jau turėjau patirtį ir nuoskaudų tų ir pergyvenimų. Būtent dėl dramos tėvų, bet man niekad neatėjo į galvą, kad nevesti ar netekėti. Neiškilo tai neapykantos kažkokios, nes vis tiek tėvą mylėjau, koks jisai bebuvo.

I: Jums ta situacija vaikystės atrodo neteisinga ar teisinga?

R: Na galbūt ji natūrali, išplaukianti iš mano šeimos istorijos, kad tai klostėsi kaip gyvenimas padiktavo.

I: O jūsų atžvilgiu neatrodo neteisinga ar teisinga?

R: Manau, kad teisinga, manau, kad per mažai gavau lupti.

I: Gal galėtumėt įvardinti asmenis, kurie jums vaikystėj padėjo kažką daryti, kuriuos jus prisimenant, tarkim, kaip įgalinančius jūsų veiksmus? Aš galvoju, kad gal močiutė?

R: Taip, taip, va močiutė pagrindinis žmogus buvo vis gi. Kitas žmogus buvo va kaimynas, kuris mane išmokė skaityti, kuris turėjau daug knygų, laikraščių ir pas kurį išmokau skaityti. Tiesiog kaimynas, jis buvo vyresnio amžiaus žmogus, septynis vaikus jie turėjo ir jiems visados pas juos pabėgdavau iš namų tų knygų skaityti. Tai mano raštingumo pradžia prasidėjo nuo to žmogaus, nes jis skaitydavo, aš pirštą vedžiodavau ir vis klausdavau "o kas čia?", o jis sakydavo, kad čia a, čia b. Ir vėl aš klausiu, ir va šitaip išmokau skaityti iš laikraščių.

Metadata

OTHER TOPIC CATEGORIES: EDUCATION, IDENTITY, LEISURE, PROFESSIONAL CAREER, SOCIETAL CONTEXT, VIOLENCE

KEY ACTORS: grandmother, neighbour

RAKTAŽODŽIAI: childcare, divorce/break-up, fatherhood, love, motherhood, relationship, roles/role pattern, upbringing, prejudice, health, death, illness, reproductive health, character, femininity, masculinity, religion, role model, strength/strong, constraints, ambition, labour conditions, care facilities, court/justice/legal rights, house/housing, poverty, rural context, physical violence, safety, trauma

Female, 63 Lithuania

Gender did matter

